

اصفهان به عنوان یکی از پرجاذبه ترین شهرهای توریستی کشور و نماد بارز فرهنگ و تمدن ایرانی- اسلامی طی سالهای متمادی توجه فرهیختگان جهان را به خود معطوف داشته است. میراث ارزشمند معماری برجای مانده در این شهر موجباتی را فراهم کرده تا طیف قابل توجهی از گردشگران خارجی مشتاق دیدار آن بوده، به نحوی که برای اینگونه گردشگران نام اصفهان با نام کشور عزیزمان ایران قرین و عجین بوده است.

زیرساخت‌های ایجاد شده عموماً منقطع از آثار ارزشمند گذشته طراحی و ساخته شده و گردشگران خارجی در مواجهه با آنها شاید به خوبی نتوانند خود را در فضای فرهنگی و تاریخی ایران اسلامی احساس کنند. به بیان دیگر تاکنون اثر معاصر با مقتضیات معاصر و برخوردار از هویت و حس پیشرفت گرایانه ایرانی-اسلامی را در مواجهه با گردشگران خارجی رعایت کند.

گرایش‌های فزونی یافته نسبت به طبیعت، تاریخ، تمدن و فرهنگ‌ها، غذای سالم و تفریحات طبیعی، حضور در محیط‌های اصیل و بالاخره جستجو در این دنیای شتاب آلود و در ورطه همه‌همه‌های سرسام آور برای گمگشته‌ها، همگی ترجمان جدیدی از نوستالژی‌های نوین تلقی می‌شود و گریز ناگزیری از حس غربت و فرار از هیاهوها را تداعی می‌کند.

پروفسور فرانسوا ولا و همکار او یونل بیچریل که کتاب گردشگری بین المللی را تدوین کرده‌اند، با استناد به گزارش سازمان جهانی گردشگری (WTO)، صنعت گردشگری را در سالهای اخیر در زمره مهمترین فعالیتهای اقتصادی جهانی برشمرده‌اند و مخارج گردشگری را بالغ بر ۲۰۰۰ میلیارد دلار اعلام کرده‌اند.

به نظر برخی از صاحب‌نظران، سیر تحولات در صنعت گردشگری به نحوی است که گردشگر تاریخی- فرهنگی در آن سهم بسزایی یافته و مقدار آن رو به فزونی است.

ایران به عنوان یکی از هفت کشور تمدن ساز، با بیش از یک میلیون و دویست هزار اثر تاریخی و فرهنگی که دارای رتبه دهم در جهان است و نیز کشوری که رتبه پنجم جهان را به لحاظ جاذبه‌های اکوتوریستی و صنایع دستی کسب کرده است، به نظر می‌رسد حائز شرایط وصف ناپذیری برای مقصد گردشگری تاریخی - فرهنگی بود و می‌تواند به یکی از مقاصد اصلی این نوع گردشگری مبدل شود.

باتوجه به ضروریات موجود، تحلیل وضعیت گردشگران تاریخی- فرهنگی بین المللی و گردشگران ایرانی و ظرفیتهای متناسب در کشور عزیزمان و نیز وجود اقتضانات کنونی در سطح ملی و وفور استعدادهای استان اصفهان و منطقه نمونه مورد نظر، چاره‌اندیشی برای ایجاد زیرساخت‌های برآمده از این ضروریات، مستلزم طراحی مبتنی بر مبانی ارزشمندی است که هم به جنبه‌های هویتی این مرز و بوم تاکید ورزد و هم متکی بر دستاوردهای نوین بشری باشد تا بتواند هم رسالت‌های بر زمین مانده را به منزل مقصود برساند و هم پاسخگوی ذائقه‌های جدید باشد.

آشنایی با اینگونه آثار تمدنی اگرچه تحسین برانگیز است ولی ابهامات وی در مورد عدم تسری حکمت‌ها و هنرمندی‌های گذشته به نسل کنونی بناها و بخصوص زیرساخت‌های جدید گردشگری بدون پاسخ می‌ماند.

از جنبه نظری، حفظ شان تمدنی ایران و جایگاه ایرانیان، مبانی اصلی برای طراحی پروژه منطقه نمونه بوده و تیم طراحی به این نتیجه رسیده است که نمی‌توان صرفاً به عینیت‌های تمدنی برجای مانده بسنده کرد، بلکه لازم است توانایی‌های کنونی در خدمت حس افتخار و وفاداری به بنیان‌های هویتی گذشته قرار گیرد و در راستای شکوفایی آنها با مطالعه و بهره‌گیری از دستاوردهای نوین بشری، تاکید بر دو مقوله هویت ارزشمند ایرانی-اسلامی و خصیصه پیشرفت گرایی به طور توأمان در دستور کار طراحی آثار نو قرار گیرد.

گردشگر ایرانی در مواجهه با بناهای جدید و دارای ریشه‌های هویتی به بالندگی و تداوم حیات مدنی خویش مباحثات خواهد کرد و آنها را به منزله عناصر تقویت کننده باورهای فرهنگی در مقابل تلاش‌های جهانی برای همسان سازی فرهنگی تلقی خواهد کرد و گردشگر خارجی نیز در

محدوده تاریخی و فرهنگی این سرزمین، حس بودن در فضای پوینده ایرانی را تجربه کرده، به نبوغ ایرانی و حس پیشرفت‌گرایی وی پی خواهد برد.

توانایی‌های مبتنی بر فرهنگ و تمدن اصیل ایرانی با وسعت بیشتری جلوه‌گر سازد و نیز موجبات رشد و شکوفایی تولیدات داخلی و صنایع بومی را فراهم آورد.

به منظور مهیاتر شدن اصفهان برای واکنش مناسب به نیازها و انتظارات گردشگران خارجی و نیز رعایت عزت و کرامت گردشگران و مسافران داخلی، امروزه بیش از هر زمان دیگری اقتضا می‌کند که بسترها و زیرساخت‌های گردشگری، برخاسته از هویت ارزشمند ایرانی-اسلامی باشد و نیز، با وسعت، تنوع خدمات و جامعیت بیشتر، طراحی و هنگام بهره‌برداری، آمادگی کافی برای وضعیت‌های جدید را پیدا کند.

### موقعیت جغرافیایی:

محل موردنظر در مورچه خورت واقع در ۳۵ کیلومتری شمال شهر اصفهان در تقاطع اتوبان کاشان- اصفهان و بزرگراه دلیجان - اصفهان به وسعت حدود یکصد هکتار شامل کاروانسرای عباسی(مادرشاه) می‌باشد.

در منطقه مورد نظر آثار تاریخی و جاذبه‌های گردشگری فراوانی نظیر اثر تاریخی ارگ و کاروانسرای دیگری به نام کاروانسرای مورچه خورت و به طور کلی ۴۸ اثر تاریخی ثبت شده وجود دارد که منطقه را مستعد گردشگری با جاذبه‌های عدیده و روایت‌های تاریخی شایان توجهی ساخته است.

در فاز اول این طرح، به منظور راه‌اندازی کاروانسرای مادرشاه، فضای وسیعی به منظور ایجاد مجتمع بین راهی شامل باغ رستوران پیش بینی شده است تا به عنوان حلقه تکمیلی امکان تردد لازم را به این محدوده فراهم کند، علاوه بر این فضاهایی برای نمازخانه، سرویس‌های بهداشتی موردنیاز و فضاهای پشتیبان کننده خدمات موردنظر و ... پیش بینی شده تا موجبات بهره‌برداری موفق کاروانسرا را فراهم کند.

در فضاهای بعدی، مجموعه وسیعی از عملکردها پیش بینی شده تا برای تامین نیازهای مردم و گردشگران، بستر مناسب برای تولید و عرضه صنایع دستی و سوغات خوراکی، امکان پذیرایی در رستوران اقوام، ایجاد فضاهای تفریحی و سرگرمی، بهره‌گیری از فضاهای مسجد و فرهنگی، بازیهای داخل سالن، هایپرمارکت، فضاهای نمایشی و فروشگاه‌های همچنین علاوه بر موارد فوق، احداث فضاهای اقامتی، امکان برگزاری اجتماعات، نمایشگاه‌ها، همایش‌ها و فراهم شدن فضاهای تفریحی و بازیهای آبی و سایر بازیها در داخل سالن و یا در فضای آزاد، طرح جامع پروژه طراحی شده است.

### ویژگی‌های عملکردی پروژه شامل موارد زیر است:

- حدود ۲۴۰ ۰۰۰ مترمربع فضای تفریحی و سرگرمی، فرهنگی، بازی، پذیرایی، نمایشی و فروشگاه‌های
- حدود ۳۸ ۰۰۰ مترمربع فضای اقامتی
- حدود ۷۳ ۰۰۰ مترمربع باغ رستوران با ۱۶۰ آلاچیق هریک به مساحت ۳۶ مترمربع
- حدود ۲۶ ۰۰۰ مترمربع فضای اجتماعات
- حدود ۳۴۰ ۰۰۰ مترمربع فضای سبز
- حدود ۳۳ ۵۰۰ مترمربع فضای شهربازی
- حدود ۱۰ ۰۰۰ واحد پارکینگ
- پیش بینی بیش از ۱۰۰ رستوران، چایخانه و کافی شاپ
- ۶۶۰۰ متر مربع فضای نمایشی
- ۶۵۰۰ مترمربع بنای مسجد